

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Petr Kvíčala, Něnci – tradice a modernita.

ÚE FF UK, Praha 2006, 101 s., foto přílohy.

Zájem o postsovětský prostor dokumentuje Petr Kvíčala diplomovou prací o Něncích. Využívá v ní své jazykové znalosti i pobytu v Jamalo-něneckém autonomním okruhu v létě roku 2005. Název práce sice uvádí, že půjde o studium tradice a modernity, záměr studie je však vzhledem k jejímu obsahu adekvátně formulován v úvodu, kde se hovoří, že „Základním cílem je přiblížit problematiku tohoto etnika z historické perspektivy, ale také nastínit přístup současné společnosti k těmto národům. Bude se jednat o stručný pohled na jejich tradiční život a na jejich tradiční kulturu.“ (s.6).

Práce je skutečně věnována tradiční, hlavně materiální kultuře Němců. Je uvedena základními údaji o historii, jazykové a územní (správní diferenciaci) a jsou formulovány hlavní rysy většinové společnosti k tzv. původním malým národům severu, mezi něž Něnci patří.

Tradiční kultura Něnců je formována „olenovodstvom“, chovem sobů a ten je také ústředním motivem celé práce. Nejvíce kapitol se soustřeďuje na materiální kulturu (s. 15-57), počínaje charakteristikou kočovnického pastevectví, přes obydlí pastevců, pracovní nářadí, transportních prostředků, po oděv, a doplňkovými zaměstnáními, jimž byly lov a rybolov. Duchovní kultuře věnuje autor mnohem méně místa na s. 57-64. Zřejmě v budoucnu se bude zabývat i sociální kulturou, proměny něnecké rodiny a společnosti jsou rovněž vděčným námětem etnologického studia.

Petr Kvíčala orientuje text etnograficky, zaměřuje se na velmi podrobný a kvalitní popis studovaných jevů, dokumentovaný skvělými ilustracemi vlastní proveniencí (kresby, fotografie). Popis se vztahuje převážně k přítomnému stavu věcí, často autor vypravuje jako účastník děje, jehož je sám přítomen (např. v „Rozdělení hospodářských prací a povinností“), jindy popis zasazuje do minulosti (lov) a opírá jej o literaturu.

V závěru práce si všímá obecněji problémů původních obyvatel, naznačuje normativní rámce a sumarizuje instituce, které se problémy zabývají.

Studie Petra Kvíčaly je založena na odborné literatuře a částečně i vlastním pozorování. Autor prokázal schopnost vést výzkum v cizím prostředí a vyhodnocovat jeho výsledky. Seznam

literatury obsahuje výběr titulů, který sice není úplný, ale ke zvládnutí tématu postačující. Postrádáme zde však závažné studie Chomičovy, zejména klasickou monografií Něncy, vhodná by byla i práce Golovneva, Govorjaščije kultury: tradicii samodijcev i ugrov (Jekaterinbutg 1992), chybět však neměla nová a velmi vítaná monografie Lesnije Nancy, kolektivní dílo pracovníků gubkinského muzea. Velmi zdařilá je fotodokumentace v obrazové příloze. Petre Kvičala se v diplomové práci zaměřil na studium té části Něnců, která dosud praktikuje tradiční hospodářství a důkladně popisuje současný stav jejich materiální kultury. Zaměřuje se na Jamalo-něneckou AO. Tyto skutečnosti se mohly odrazit i v názvu práce, který mohl být přesnější a pravdivější. Diplomová práce Petra Kvičaly splňuje požadavky, které jsou na ni kladené. Doporučuji hodnocení výborně.

Praha, dne 20 září 2006

Pargáč